

Verandering begint in Roosendaal

stem 21 maart GroenLinks

VERKIEZINGSPROGRAMMA
2018-2022

GROEN **ROOSENDAAL**
LINKS

VOORWOORD

Voor je ligt het verkiezingsprogramma waarmee GroenLinks Roosendaal de komende raadsperiode ingaat. Het is tijd voor verandering. Roosendaal kan groener, eerlijker en opener worden.

Wij willen onze planeet goed achterlaten voor de generaties na ons. Dat betekent dat Roosendaal maximaal moet bijdragen aan het behalen van de klimaatdoelen van Parijs. Duurzaamheidsmaatregelen zijn daarom noodzakelijk. Vooral omdat het beter is voor onze aarde en onze eigen gezondheid, en dus niet omdat het enkel en alleen beter is voor onze portemonnee (denk aan de energierekening).

Duurzaamheid gaat voor ons ook niet over het sluiten van die éne mestverwerkingsfabriek bij de Westrand, maar over een einde aan alle mestverwerkingsfabrieken. En daarom een einde aan alle megastallen en mestoverschotten. Veel minder dieren en mest zorgen voor veel minder vervuiling van de lucht, de bodem en het grondwater.

We willen in de nieuwe periode het initiatief nemen tot een apart dierenwelzijnsbeleid, dat zich over de volle breedte van onze gemeente richt op een gezonde verantwoorde omgang tussen mens, dier en natuur.

Wij willen de inwoners meer betrekken bij de lokale politiek. We namen al, met de PvdA, het initiatief voor het Burgerakkoord, waarin burgers niet alleen ideeën inbrengen, maar ook mee uitvoeren. Wij willen hiermee doorgaan. We willen structureel inwoners bij de besluitvorming betrekken. Laat bijvoorbeeld de dorpen en de wijken in onze gemeente hun eigen begroting maken. Lokale democratie is geen kijkspoor voor inwoners. De echte kenners en specialisten vinden we onder de inwoners van onze eigen gemeente. Daar moeten we veel meer gebruik van maken.

Ook in de zorg moet meer geluisterd worden naar de gebruikers van de zorg. Zij hebben er ervaring mee. Wij vinden dat zorginstellingen hun schotten (om eigen belangen te beschermen) moeten omgooien. En wij willen kleinschalige zorgcoöperaties, zoals Buurtzorg, de kans geven om hun zorgaanpak te laten zien. We willen geen grote aanbestedingen meer in de thuiszorg. Samen maken we van Roosendaal één groot sociaal domein, waarin iedereen het gevoel heeft erbij te horen.

Samen kunnen we Roosendaal veranderen.

Klaar Koenraad
Fractievoorzitter GroenLinks Roosendaal

INHOUD

1. INLEIDING
2. VERANDERING BEGINT IN ROOSENDAAL: GROENER
3. VERANDERING BEGINT IN ROOSENDAAL: EERLIJKER EN SOCIALER
4. VERANDERING BEGINT IN ROOSENDAAL: OPENER

1 INLEIDING

GroenLinks verkiezingsprogramma 2018-2022

We gaan Nederland veranderen,” zei Jesse Klaver bij zijn aantreden als leider van GroenLinks. Bouwen aan een betrokken samenleving waarin we eerlijk delen en verantwoord met de aarde, met de natuur omgaan. Zodat niemand tekortkomt, de mensen die nu leven niet maar ook de generaties na ons niet.

Ook in onze gemeente willen we die verandering. Want het kan anders. Roosendaal kan groener, eerlijker en opener worden. Dat krijgen we voor elkaar door te kiezen voor een samenleving die verbindt in plaats van splijt, overeenkomsten zoekt in plaats van verschillen. Een gezamenlijke weg, dát is onze weg. Die bewandelen wij al jaren. Omdat wij vasthouden aan de krachtige kernwaarden van GroenLinks: eerlijk delen, empathie en duurzaamheid. Waarden die altijd leidend zijn voor onze politieke keuzes. Omdat iedereen op zijn of haar manier niet alleen deel uitmaakt van de samenleving in Roosendaal, maar ook in die van Brabant, Nederland, Europa en de wereld.

Verandering begint in Roosendaal is ons verkiezingsprogramma voor de komende vier jaren. Een programma waarvan wij hopen dat het u, als burger van Roosendaal, zal aanzetten om op 21 maart 2018 uw stem aan GroenLinks te geven.

2 VERANDERING BEGINT IN ROSENDAAL: GROENER

Het klimaat verandert. Het wordt warmer en de buien zijn zwaarder. Met het klimaatakkoord van Parijs gaan we wereldwijd de opwarming van de aarde terugdringen en afscheid nemen van fossiele energie. Aan dat akkoord dient ook Roosendaal zich te houden. Dat is keihard nodig, want nu al blijkt dat de gevolgen van klimaatverandering eerder op ons afkomen en in grotere hevigheid dan gedacht. Iedereen zal met de gevolgen van die klimaatverandering te maken krijgen en aanpassing aan deze gevolgen, klimaatadaptatie, is daarom noodzakelijk. Hoe ga je als gemeente om met steeds heviger hoosbuien, of langdurige regenval? Het raakt ons allemaal.

Daarom zeggen wij: wij willen een echt groen Roosendaal, veel groener dan het nu is. Want groen is meer dan groen. Een plaats die gezond is, prettig om in te wonen en te werken en waar we met z'n allen echt zorgvuldig en verantwoordelijk omgaan met energie. Maar een echt groene aanpak vraagt om veranderingen: in gedrag, in techniek en in gebruik. Roosendaal heeft, zoals elke stad tegenwoordig, beperkte ruimte. Wij willen dat Roosendaal die schaarste groener benut. Dus niet alleen meer ruimte voor het openbaar vervoer en de fiets, en meer aandacht voor klimaat, groen en dierenwelzijn, maar ook voor energieleverende nieuwbouw en hergebruik van leegstaande gebouwen, zowel in de stad als daarbuiten. Beloning is daarbij een optie evenals aanpassing de regelgeving.

Wij willen dat de gemeente actief investeert in energiebesparende projecten en in de lokale opwekking van duurzame energie door zonnepanelen en windmolens. Zodat Roosendaal op den duur klimaatneutraal en energieleverend is. We schromen niet om hen daarvoor te belonen. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld om bewoners, bedrijven en organisaties te stimuleren tot 'groene' keuzes. Door bijvoorbeeld te zorgen dat (nieuwe) schoolgebouwen klimaatneutraal en energieleverend zijn. En als het wagenpark van de gemeente aan vervanging toe is, is er maar één optie: elektrische auto's.

De gemeente kan bedrijvigheid stimuleren die goed is voor het milieu en de leefbaarheid in de stad verbetert. Zij kan streven naar een zogenoemde circulaire economie. In deze economie worden afgedankte producten gezien als grondstoffen en opnieuw gebruikt in het productieproces. Ze worden hergebruikt, gerenoveerd of gerecycled in een doorlopende cirkel. Zo sparen we behalve onze grondstoffen ook het milieu, verminderen we onze CO₂-uitstoot en stimuleren we innovatie, nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid. Dit is een groot verschil met hoe doorgaans in de gewone, lineaire economie over duurzaamheid wordt gedacht: als we produceren met een zo minimale ecologische impact, dan zijn we duurzaam bezig. De noodzakelijke omschakeling naar die andere toekomstgerichte circulaire economie is een uitdaging voor alle ondernemers en bedrijven in Roosendaal.

Wij willen een schone lucht in Roosendaal. Maar iedereen wil snel en gemakkelijk naar werk, vrienden of familie kunnen. Om dit niet ten koste laten gaan van natuur en lucht, willen we ruim baan voor de voetganger, fietser en elektrische vervoersmiddelen. Vervuilende diesels dienen te verdwijnen uit het stadscentrum. Want naast de industrie is het wegverkeer op benzine, gas en diesel een van de belangrijkste veroorzakers van de klimaatcrisis.

Maar een schone lucht en omgeving houden we ook door industrieën en alle bedrijven die deze luchtkwaliteit dreigen te verpesten buiten de deur te houden. In dat kader hebben we veel geleerd van de processen rond de komst rond de biomineralenfabriek.

Wij willen de groene ruimte in en om Roosendaal behouden en waar mogelijk uitbreiden. In een stad of dorp creëert groen een plek om buiten te bewegen, te ontspannen, te spelen en te genieten. Zo zijn al die stukjes zogenaamd 'verloren' groen in de wijken belangrijk voor het leefmilieu van mensen, dieren en planten. Braakliggende terreinen kunnen ook gemeenschappelijke tuinen of stadsboerderijen worden. Het toestaan van geveltuintjes en een collectief gebruik van groenstroken maken de buurt ook groener, net als vergroenen van eigen grond.

Voldoende stadsgroen is ook belangrijk voor de verscheidenheid in de natuur en voor de opvang van regenwater. Ook vermindert het CO₂-uitstoot. Groen is er natuurlijk ook voor de dieren van de stad. Het aantal dier- en plantensoorten, de zogenoemde biodiversiteit, loopt ook in Roosendaal achteruit. Het is belangrijk om bij de inrichting van de openbare ruimte rekening te houden met in het wild levende dieren. Alleen maar grasvelden is een slechte leefomgeving voor dieren. Mussen bijvoorbeeld zijn bijna uit het straatbeeld verdwenen doordat er nauwelijks meer heggen en struiken zijn waarin ze zich thuis voelen. Bijen zijn een bedreigde diersoort geworden, maar essentieel voor de voortplanting van veel bloemen, bomen en planten.

Boven alles zijn we het elkaar verplicht onze stad, onze dorpen en leefomgeving voor nu en toekomstige generaties te bewaren, onderhouden en te verbeteren.

Er dienen voldoende huurmogelijkheden te zijn voor alle doelgroepen. We willen liever minder nieuwbouw en meer renovatie en verduurzamend onderhoud van bestaande bouw. Woningcorporaties zorgen voor voldoende goedkope huurwoningen en maken de huizen energie- en CO₂-neutraal, of energieleverend, bijvoorbeeld met dubbelglas, warmtepompen, isolatie en zonnepanelen. Dat is op de eerste plaats goed voor het milieu en op plaats twee goed voor de portemonnee. Op de lange termijn zal de bestaande woningvoorraad geheel energie- en CO₂-neutraal moeten worden.

PROGRAMMAPUNTEN

Mobiliteit Wij willen:

- dat bewoners vaker de fiets en het openbaar vervoer nemen. Dat zorgt voor meer verkeersveiligheid, minder parkeerdruk, minder luchtvervuiling, meer ruimte voor kinderen. Het zorgt bovendien voor meer rust en sfeer in de binnenstad en wijken. Wij willen voldoende fietsenstallingen en een gunstige afstelling van verkeerslichten voor fietsers zodat zij niet nodeloos hoeven te wachten
- meer oplaadpunten (onder meer in alle parkeergarages bijvoorbeeld) en gratis parkeren voor elektrische auto's
- fietspaden en bushaltes in het buitengebieden voorzien van duurzame (zonnepanelen) verlichting.
- het 'rondje om Roosendaal' voltooiën door het fietspad langs de Willem Dreesweg door te trekken van de Molenbeek tot de Rietgoorsestraat.
- een blijvende waakzame aandacht voor het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg, per spoor en buisleidingennet. De gemeente moet ijveren voor een aparte goederenspoorlijn, die niet dwars door Roosendaal gaat.
- dat er een alternatief voor de Beneluxtrein moet blijven

Natuur en milieu Wij willen:

- dat er een apart dierenwelzijnsbeleid komt, dat zich sterk maakt voor de dieren en hun leefomgeving in de gemeente
- dat het groen in de stad gifvrij wordt onderhouden, ook al mag er wettelijk nog gif gebruikt worden (glysofaan) en is gifvrije bestrijding duurder
- geen intensieve landbouw, megastallen en legbatterijen, maar ecologische en duurzame landbouw
- meer stadstuintjes en stadsboerderijen, waar kinderen en andere inwoners zelf kunnen zaaien en oogsten en bijen een plek kunnen vinden. Zo'n centrale groene plek in de wijk kan ook de verbondenheid in de buurt vergroten
- dat de stadsparken meer dan nu voor recreatie en sport gebruikt gaan worden, waarbij we kiosk-achtige kleine, duurzame horeca als culturele en sociale trekker aanmoedigen
- eigen beplanting van burgers toestaan onder straatbomen en in geveltuintjes
- de kerncentrale in Doel sluiten en voorkomen dat de biomineralenfabriek naast de Westrand er komt
- alles doen wat wettelijk mogelijk is doen om milieu-onvriendelijke bedrijven te weren
- een verbod op consumentenvuurwerk. Daarvoor in de plaats komt er een vuurwerkshow
- dat herbestemming van gebouwen de voorkeur heeft boven sloop en nieuwbouw
Leegstaande bedrijfs- en kantoorpanden kunnen opnieuw benut worden en bestaande woningen duurzaam aangepast
- alle nieuwbouw klimaatneutraal en energieleverend is

- huiseigenaren stimuleren om hun woning te verduurzamen. Dit kan door flexibelere regelgeving, financiële gemeentelijke regelingen en actieve voorlichting
- dat er een onafhankelijke duurzaamheidswinkel is voor voorlichting en advies aan de inwoners
- dat bij de aanpak van zwerfvuil de dader betaalt voor het opruimen. Daarnaast moeten er voldoende afvalbakken in de openbare ruimte zijn, die op tijd geleegd worden
- afval vooral voorkomen. De gemeente stimuleert burgers en bedrijfsleven om nog minder afval aan te leveren en afval nog beter te scheiden, en om gezamenlijk lokale oplossingen te bedenken

3 VERANDERING BEGINT IN ROOSENDAAL: EERLIJKER EN SOCIALER

Sinds 2015 zijn veel uitvoeringstaken op het gebied van de zorg een verantwoordelijkheid van gemeenten. Daarbij is het voor ons van belang dat de wensen en de eigen regie van de mensen de zorg bepalen, niet de procedures of organisaties. En wij vinden dat iedereen moet kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Deze 'inclusieve samenleving' biedt alle mensen zonder meer ruimte en toegang, waardoor bijvoorbeeld specifieke maatregelen voor mensen met een beperking vrijwel niet meer nodig zijn.

Om mee te kunnen doen in de samenleving hebben sommige mensen ondersteuning of hulp nodig. Dat kan via lotgenotencontact, het inzetten van ervaringsdeskundigen of bijvoorbeeld mantelzorg. Daarnaast willen we dat niemand in armoede leeft. Dat is een kwestie van beschaving en fatsoen. Daarom willen wij dat armoedebeleid naast een vangnet ook een duurzame uitweg moet bieden uit armoede en schulden. Die problemen los je niet op met alleen maar geld. Daarvoor is een samenhangende aanpak nodig. Verschillende terreinen kunnen hierbij een rol spelen: schuldhulpverleningsbeleid, wmo-beleid, jeugdbeleid, huisvestingsbeleid, re-integratiebeleid, laaggeletterdheid en gezondheidsbeleid. Het sociale domein is belangrijk voor ons. De komende periode staat in het teken van hervorming. Innovatie, maatwerk & keuzevrijheid zijn de kernwoorden. Maar ook als je werkzoekende bent, moet het op dat moment mogelijk zijn om de ander in de samenleving te helpen door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk. En zowel vluchtelingen als ontheemden vangen we op en faciliteren we om mee te kunnen doen.

Roosendaal is gebaat bij een kleine en kwalitatieve plaatselijke middenstand. We willen meer duurzame en zich onderscheidende winkeltjes in de binnenstad, het liefste dicht bij elkaar. Waardoor een smeltkroes kan ontstaan van creativiteit, duurzaamheid en ecologie. Het midden- en kleinbedrijf blijft daarnaast belangrijk voor de lokale werkgelegenheid. Het zorgt voor veel banen, een goede mix van wonen en werken, en draagt bij aan de leefbaarheid in wijk en buurt. Lokaal verankerde bedrijven zorgen voor meer duurzame werkgelegenheid dan de grillige landelijke winkelketens, multinationals en goedkope discounters.

Goed onderwijs is de beste start voor de toekomst. Maar onderwijs is meer dan leren lezen, rekenen en schrijven. De schooltijd is ook een periode van zogenoemde Bildung: algemene en persoonlijke vorming. Wij vinden daarom dat er op scholen extra aandacht en tijd moet zijn voor beweging, sport en cultuur. Wij zijn daarom ook voorstander van de zogenoemde brede scholen, die samenwerken met bijvoorbeeld kinderopvang, naschoolse opvang, peuterspeelzalen en instellingen op het gebied van sport, cultuur en welzijn. Wij zouden graag meer brede scholen zien in de gemeente, niet alleen in het primair onderwijs maar ook in het voortgezet onderwijs.

Sport is belangrijk voor iedereen. Wij vinden dat de gemeente in de eerste plaats de breedtesport, al dan niet in verenigingsverband, dient te stimuleren en ondersteunen. Maar ook eenvoudige voorzieningen zoals extra sportveldjes in de wijken zijn belangrijk. De gemeente zorgt voor goede en betaalbare voorzieningen voor amateursportbeoefening, sportvelden, zwembaden en sporthallen.

PROGRAMMAPUNTEN

Zorg en welzijn Wij willen:

- dat de vraag van inwoners het uitgangspunt is en niet het aanbod van instellingen
- ruim baan voor innovatieve, kleine zorgaanbieders
- ervaringen van cliënten en zorgverleners gebruiken voor verbetering van de zorg
- de rijksbijdrage blijft gereserveerd voor de uitvoering van zorg binnen het sociale domein
- softdrugs legaliseren en reguleren via coffeeshops waar controle en voorlichting mogelijk is
- de oprichting van alternatieve zorgcoöperaties stimuleren
- een integraal armoedebeleid

Economie Wij willen:

- bedrijvigheid stimuleren die goed is voor een duurzaam milieu m.b.t. leefbaarheid en werkgelegenheid
- voorrang geven aan plaatselijke kleine middenstand
- meer nadruk op cultuur & vernieuwende kleine inspirerende bedrijvigheid
- nieuwe bedrijven met innovatieve producten, gericht op duurzaamheid
- dat de gemeente het heft in handen houdt bij planontwikkeling en zich niet overgeeft aan projectontwikkelaars
- zowel startende ondernemers als mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ondersteunen op basis van maatwerk
- de woon- en werkomstandigheden van arbeidsmigranten verbeteren: huisjesmelkers aanpakken, arbeidsuitbuiting tegengaan, overlast in buurten tegengaan

Sport en onderwijs Wij willen:

- meer natuurlijke speelterreintjes in buurten, wijken en dorpen
- (sport)verenigingen ondersteunen in het verduurzamen van hun gebouwen
- in elke wijk en elk dorp minstens één brede school.
- samenwerking stimuleren tussen sportverenigingen onderling en met onderwijs, fitnesscentra en zorginstellingen, bijvoorbeeld in het deelgebruik van accommodaties en het samen organiseren van activiteiten. Wijkactiviteiten kunnen ook in schoolgebouwen plaatsvinden
- streven naar mbo-4 opleidingen
- elke wijk heeft recht op een sociale ontmoetingsplek
- het subsidiebeleid zodanig aanpassen dat sporten door mensen met een beperking wordt bevordert

4 VERANDERING BEGINT IN ROOSENDAAL: OPENER

Je moet kunnen zijn wie je bent en zeggen wat je vindt. Daar maken wij ons sterk voor. Dit recht op verschil bestaat alleen als de democratie goed functioneert, grenzen worden bewaakt en rechten beschermd en gerespecteerd.

Zo'n samenleving komt tot stand door niet met de ruggen naar elkaar toe te staan, maar door in te zetten op ontmoeting en dialoog. Dan wordt duidelijk dat er een wereld te winnen is als we gebruik weten te maken van de kansen die we met elkaar kunnen creëren, zoals met burgerparticipatie.

Want betrokkenheid, bijvoorbeeld bij de publieke zaak, vergt meer dan eens in de vier jaar stemmen. Inwoners moeten tijdig kunnen meepraten over beslissingen over hun woonomgeving en dan ook daadwerkelijk invloed hebben. Betrokkenheid kweek je niet door de burgers in een bijzaaltje laten kijken naar bestuursvergaderingen met voldongen feiten. Gemeenschapszin ontstaat als mensen de kans krijgen om daadwerkelijk deel te nemen. Dat betekent ook dat de gemeente actief de burgers opzoekt om hun mening te horen over ontwikkelingen in de stad. Wij willen uit die raadzaal. Op initiatief van onze fractie is dan ook in de gemeente werk gemaakt van burgerparticipatie: het Burgerakkoord, waarin burgers niet alleen gehoord worden voor ideeën, maar ook onderdeel zijn van de door hen voorgestelde plannen. Wij willen dat deze lijn intensiever voortgezet wordt in de Roosendaalse politiek en samenleving. Ook verbinding via de digitale communicatie is onontbeerlijk daarbij. Dus is voor zowel het platteland alsook de stad een goede internetverbinding essentieel. Zo nodig worden burgers, bedrijven en organisaties daarin gefaciliteerd.

Een open gemeente is ook gebaat bij een bruisende culturele sector. Kunst stelt vragen bij wat we dachten zeker te weten, houdt mensen spiegels voor en verbeeldt werelden die er niet zijn. Kunst en cultuur laat zien waar we uit ontstaan, bestaan en heen willen. Het draagt bij aan een gemeente waar iedereen graag wil wonen en bedrijven zich graag willen vestigen. Wij koesteren daarom alle plaatselijke tradities, ook uit onze vijf dorpen. Een bruisende culturele sector is van grote waarde voor Roosendaal. Kunst verrast, inspireert, verbaast, ergert en fascineert. Niet alleen op de professionele podia, maar ook bij amateurgezelschappen van bijvoorbeeld muziek, dans en toneel. Het zou mooi zijn als er ergens in de stad een laagdrempelige plek voor experimentele dans, muziek en theater komt. Creatieve burgers zijn van groot belang voor de stad en cultuur moet voor iedereen bereikbaar zijn, ook voor mensen met een smalle beurs. We willen deze mensen ruimte geven. En we willen meer cultuuronderwijs. Wij pleiten er ook voor dat gemeente, scholen en culturele instellingen nog meer samenwerken. Tot slot zorgen we samen goed voor het Roosendaals cultureel erfgoed.

Roosendaal kan alleen een open gemeente zijn als het er veilig is. Voor veiligheid op straat en leefbaarheid in de buurt zijn we met z'n allen verantwoordelijk. Een veilige buurt krijg je niet door alleen meer 'blauw' op straat. Wij vinden het belangrijk dat niet alleen de wijkagent (blauw), maar ook de stadswacht en buurtpreventieteams (geel) meer en zichtbaar op pad gaan. Een andere manier is het verbeteren van de inrichting van de openbare ruimte. Wij zien liever een gezellige, schone en beter verlichte straat dan een lugubere plek met cameratoezicht. Wij zien liever een straat met verlichte woonkamers dan een kille straat met dichte rolluiken voor de ramen.

De multiculturele samenleving geeft Roosendaal ook kleur en dynamiek. Voor ons is integratie geen uitgesloten begrip, maar hard nodig om in de samenleving ook echt samen te laten leven. Er is niet één manier van leven de goede. Eerlijke kansen en gelijkwaardigheid zijn daarbij de leidraad.

De term open is zeker van toepassing op financiën. Duidelijk moet zijn waar en waarom het geld besteed wordt: transparantie is een must. Een gemeentebegroting dient altijd sluitend te zijn en als we investeren dan doen we dat in duurzaamheid en goede zorg.

PROGRAMMAPUNTEN

Wij willen:

- buurthuizen versterken in hun nieuwe rol als spil in de wijk
- buurtpreventieprojecten in alle wijken en dorpen, maar de verantwoordelijkheid voor de openbare veiligheid blijft een taak van de overheid
- voorkeur aan gerichte, sociale en professionele begeleiding van jongeren
- participatie van burgers, het Burgerakkoord voortzetten
- de monumenten in de gemeente koesteren, beschermen en het behoud faciliteren
- dat de gemeentelijke organisatie een doorsnee is van de samenleving
- niet meer blauw en geel op straat, maar blauw (en geel) meer zichtbaar op straat
- lokale radio- en televisie blijvend ondersteunen. Dat is belangrijk voor de democratie en voor de informatievoorziening aan de burgers